

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

УЗГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-наукової програми
«Медицина»
професор И. Кайдашев І. Кайдашев

Гарант освітньо-наукової програми
«Стоматологія»
професор І. Ткаченко І. Ткаченко

Гарант освітньо-наукової програми
«Біологія»
професор С. Білаш С. Білаш

Заслухано на засіданні Вченої ради
ПДМУ

«30» листопада 2022 року,
протокол № _____

Секретар Вченої ради
доцент В. Філатова В. Філатова

Проректор ЗВО з наукової роботи
ПДМУ
професор И. Кайдашев І. Кайдашев
«30» листопада 2022 року

СИЛАБУС

ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ

для здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які
навчаються за освітньо-науковими програмами «Медицина»,
«Стоматологія», «Біологія»

Зв'язок з іншими дисциплінами	Місце дисципліни визначається її структурно-логічним зв'язком з іншими дисциплінами, зокрема: педагогікою та психологією вищої освіти, курсом академічної доброчесності, біоетикою та іншими.																						
Форми навчання	Очна (денна, вечірня), заочна.																						
Результати навчання	<p>Дисципліна спрямована на набуття знань про морально-етичні норми, правила і принципи професійного лікарського поведінки, науково-методологічні проблеми психології спілкування, основні характеристики спілкування, основні проблеми здоров'я і нездоров'я людини, які визначаються соціально-психологічними факторами; умінь трактувати визначення спілкування, діяльності, суспільних відносин, диференціювати когнітивний, афективний, контактний аспекти спілкування, аналізувати засоби спілкування, диференціювати поняття міжособистісне спілкування, рольове спілкування, соціальна позиція, соціальний статус, ритуальне спілкування, імперативне спілкування, трактувати функції спілкування, пояснювати значення спілкування як людської потреби: афіліація, соціальна підтримка, самотність, емоційна ізоляція, атракція та зворотний зв'язок при спілкуванні, визначати види спілкування та його функції. вирізняти поняття контакт, просторовий контакт, контакт зацікавленості. Дисципліна забезпечує набуття компетентностей, що сприятиме формуванню навичок управління роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди, організації навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності і впливу на їх соціальний розвиток, оцінювання ефективності освітнього процесу, рекомендувати шляхи його вдосконалення, використання етичних принципів у роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами, дотримання наукової етики, демонстрації академічної доброчесності та діяти відповідно щодо достовірності отриманих наукових результатів.</p>																						
Види занять	Лекційні та практичні заняття, самостійна робота, консультації.																						
Структура дисципліни	<p style="text-align: center;">ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Код курсу</th> <th rowspan="2">НАЗВА КУРСУ</th> <th colspan="4">Кількість учбових годин</th> </tr> <tr> <th>Лекції</th> <th>Практичні заняття</th> <th>Самостійна робота</th> <th>Всього</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01.</td> <td>Теоретико-методологічні передумови дослідження спілкування.</td> <td style="text-align: center;">0</td> <td style="text-align: center;">0</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> <tr> <td>02.</td> <td>Психодіагностика особливостей вербального та невербального</td> <td style="text-align: center;">0</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">0</td> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> </tbody> </table>	Код курсу	НАЗВА КУРСУ	Кількість учбових годин				Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Всього	01.	Теоретико-методологічні передумови дослідження спілкування.	0	0	2	2	02.	Психодіагностика особливостей вербального та невербального	0	2	0	2
Код курсу	НАЗВА КУРСУ			Кількість учбових годин																			
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Всього																		
01.	Теоретико-методологічні передумови дослідження спілкування.	0	0	2	2																		
02.	Психодіагностика особливостей вербального та невербального	0	2	0	2																		

	спілкування. Психотренінг навичок спілкування.				
03.	Психологічні особливості вербальної комунікації.	0	0	2	2
04.	Психодіагностика рівня конфліктності. Психотренінг навичок спілкування.	0	2	0	2
05.	Характеристика людини за першим враженням. Психотренінг навичок спілкування.	0	2	0	2
06.	Психодіагностика комунікативної культури медика.	0	2	0	2
07.	Сутність міжособистісної комунікації.	0	0	2	2
08.	Особливості міжособистісного спілкування лікаря та хворого.	0	2	0	2
09.	Гідність і толерантність як принцип культури медичного спілкування.	0	0	2	2
10.	Мистецтво діалогу. Діалогічне спілкування.	0	0	2	2
11.	Форми поведінки людини у взаємодії.	2	0	0	2
12.	Візуальна психодіагностика.	2	0	0	2
13.	Конфліктне спілкування.	2	0	0	2
14.	Спілкування і манера поведінки лікаря.	2	0	0	2
15.	Слово лікаря, відвертість з хворим.	2	0	0	2
	Разом.	10	10	10	30
Методи навчання	Проблемне навчання; дослідницьке навчання; лекція; бесіда; розповідь-пояснення; практичні роботи; самостійна робота під керівництвом викладача; самостійна домашня робота; перегляд навчальних кінофільмів; наочні методи (ілюстрації, демонстрації); підготовка рефератів; опитування думок аспірантів; аналіз ситуацій, дискусії; дебати; мозковий штурм; робота в групах; заняття-ділова зустріч; заняття-навчальна конференція; проектно-дослідницький метод; портфоліо; вправи; творчі роботи; онлайн дискусії; індивідуальне і групове консультування; відеозаписи лекцій і практичних занять; вікторини; бліц-опитування; спільна робота аспірантів і викладача з додатками, експериментально-психологічними методиками; спостереження і систематизація фактів; самостійне вивчення проблеми в науковій літературі; складання планів, конспектів.				
Форми та методи оцінювання	Поточне, тематичне, семестрове оцінювання, підсумковий модульний контроль, залік.				
Система оцінювання	Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою При цьому, кількість балів: <ul style="list-style-type: none"> • 1-34 відповідає оцінці «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни; 				

- 35-59 відповідає оцінці «незадовільно» з можливістю повторного складання;
- 60-64 відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»);
- 65-74 відповідає оцінці «задовільно»;
- 75 - 84 відповідає оцінці «добре»;
- 85 - 89 відповідає оцінці «добре» («дуже добре»);
- 90 - 100 відповідає оцінці «відмінно».

Для здобувачів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – 60 балів, для одержання заліку обов'язковим є виконання умов, що висувуються викладачем.

Шкала відповідності:

За 100 – бальною шкалою		За чотирибальною шкалою	
A	90 – 100	5	відмінно
B	85 – 89	4	добре
C	75 – 84		
D	65 – 74	3	задовільно
E	60 – 64		
F _x	35 – 59	2	не задовільно
F	1 – 34		

Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення

Вивчення дисципліни, окрім іншого, забезпечується з допомогою системи дистанційного навчання Полтавського державного медичного університету (режим доступу: <https://moodle.pdmu.edu.ua/>). У системі містяться авторські презентативні матеріали к.мед.н. Борисенко В. В., розгорнуті теоретичні викладки лекційного матеріалу, конспекти лекцій, інтерактивні тестові завдання для перевірки знань, підбірки навчальної літератури.

Інформаційна підтримка здобувачів під час вивчення дисципліни забезпечується наступним:

- відкритим доступом до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, Science Direct;
- доступом до ліцензійного програмного забезпечення Strikeplagiarism для перевірки всіх видів навчальних робіт на наявність в них неправомірних запозичень;
- випуском 5 журналів, що входять до Переліку наукових фахових видань МОН України, що забезпечують і можливість проведення літературного пошуку, ознайомлення з методами досліджень повідних вчених ПДМУ, і можливість опублікування власних результатів наукової роботи.

Рекомендована література

Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. — К.: Центр навчальної літератури, 2018. — 240 с.

The Psychology of Language and Communication By Geoffrey Beattie, Andrew W Ellis DOI <https://doi.org/10.4324/9781315187198>

Скрипніков А.М., Сонник Г.Т., Животовська Л.В., Фисун Ю.О., Шиндер В.В. Медицинская психология. – Полтава, 2017. – 271с.

Савенкова Л.О. Психологія спілкування: навч. посіб. / [Л. О. Савенкова та ін.]; за заг. ред. Л.О. Савенкової; Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Київ КНЕУ, 2015. - 309 с.

Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА») / А.В. Курова – Одеса: Фенікс, 2020. – 79 с.

Психологія спілкування: навч. посіб. / [Л. О. Савенкова, В. В. Сгадова, Л. Л. Борисенко та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Савенкової. — К. : КНЕУ, 2015. — 309 с.

Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / І.Я. Губенко, О.С. Карнацька, О.Т. Шевченко. — 2-е вид., переробл. і допов. — К., 2018. — 392 с.

Періг І.М. Психологія спілкування / Методичний посібник для самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності "Психологія", "Практична психологія". — Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. — 25 с.

Тимофієва М.П. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних закладів освіти України / Тимофієва М.П., Борисюк А.С., Павлюк О.І. — Чернівці, 2019. — 100 с.

В. Г. Воронкова Етика ділового спілкування: навч.посібник / В. Г. Воронкова, А. Г. Беліченко, В.В. Мельник. - Львів: Магнолія 2019. - 312 с.

Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник / Т. Ф. Матвійчук. — Львів, «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. - 76 с.

Медична психологія: методичні рекомендації для самостійної роботи студентів // .М.Кожина, Г.О. Самардакова, І.Ф. Терьошина, Т.М. Радченко, І.М. Стрельникова, К.О. Зеленська, Л.М. Гайчук — 2018р., 131 с.

Ломачинська І.М. Основи корпоративної культури: навч. посіб./ І.М. Ломачинська. — К.: Ун-т "Україна", 2016. — 280 с.

Medical psychology. State National Textbook / I.D. Spirina, I.S. Vitenko, O.K. Napreenko et al. — Dnipropetrovsk: 2015. — 376 с

Бронікова С. Практики комунікативної культури в медичному закладі. Пацієнт-центрований підхід, 2020. — 72 с

Галіяш Н. Комунікативні навички в медицині : посіб. / Наталія Галіяш, Наталія Петренко, Наталія Бількевич. — Тернопіль : ТДМУ, 2019. — 132 с

Зливков В.Л., Лукомська С.О. Спосіб Гіппократа: основи психології спілкування для медичних працівників / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська. — Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М.; К., 2017. — 208 с.

Комунікативні навички лікаря. Конспект лекцій / заг. ред. О.С.Чабан. — К.: LAT&K, 2017. — 152 с.

Комунікації в охороні здоров'я [монографія]/ М.А. Знаменська, Г.О. Слабкий, Т.К. Знаменська — Київ, 2019. - 194 с.

Психогенні психічні розлади / Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков : навч.-метод. посіб. — К. : ВСВ «Медицина», 2021. — 208 с.

Філоненко М.М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря. — Київ: Центр учбової літератури, 2015. — 334 с.

Clinical Topics in Teaching Psychiatry Edited by Sarah Huline-Dickens. Cambridge University Press 2022 DOI: <https://doi.org/10.1017/9781009053938>

Social Inclusion and Mental Health Jed Boardman, Helen Killaspy, Gillian Mezey. Cambridge University Press 2022 DOI: <https://doi.org/10.1017/9781911623601>

History and Systems of Psychology 8th edition (current edition) James F. Brennan , Catholic University of America, Washington DC, Keith A. Houde , Ave Maria University, Florida 2022 DOI <https://doi.org/10.1017/9781009042895>

Аналіз сімейного здоров'я при шизофренії в одного з батьків / Л.В. Животовська, О.А. Казаков, В.В. Борисенко // Медична психологія, 2015 10, № 3 с.48-51

Association between emotional-volitional dysfunction and features of aggression or hostility in mens with different forms of substance addictions: a cross-sectional study / L. V. Zhyvotovska, D. I. Boiko, N. V. Kadzhaia, A. D. Shkodina, I.V. Demianenko, V.V. Borysenko // Wiadomosci Lekarskie. — 2020. — Vol. 73 (6). — P.1129 — 1133.

Body dysmorphophobic disorder and other non-psychotic mental disorders in persons with cosmetic defects and deformities of the nose / L.A. Bodnar, L.V. Zhyvotovska, A.M. Skrypnikov, V.V. Borysenko, O.A. Kazakov, V.A. Bodnar // Wiadomosci lekarskie. — 2021 — Vol. 74(6) — P.1414-1419.

Вплив соціальної ізоляції на психоемоційну сферу доглядачів за пацієнтами з деменцією в період пандемії COVID-19 / О. В. Орлова, Л. В. Животовська, Л. А. Боднар, В. В. Борисенко // International scientific and practical conference «Medicine and Health Care in Modern Society: Topical Issues and Current Aspects», February 26-27, 2021. Lublin, Republic of Poland: Medical University of Lublin. — P.113-116.

Focus on sleep problems in patients with somatoform disorders / A. Skrypnikov et all // Світ медицини та біології. - 2019. - №3. - С. 147-152.

Лікар і пацієнт у діагностичному процесі (психологічні аспекти) / А.М. Скрипніков, Л.О. Герасименко, Р.І. Ісаков, П.В. Кидонь // Практикуючий лікар. — 2021. — Т. 10, № 1. — С. 73–77.

Скрипніков А.М., Сонник Г.Т., Животовська Л.В., Фисун Ю.О., Шиндер В.В. Медицинская психология. — Полтава, 2017. — 271с.

Скрипніков А.М., Герасименко Л.О., Ісаков Р.І. Перинатальна психологія - Полтава, 2017. — 156 с.

Медична психологія : підручник / С.Д. Максименко, Я.В. Цехмістер, І.А. Коваль, К.С. Максименко ; за загальною ред. С.Д. Максименка. — 2-е вид. — К. : Слово, 2014. — 516 с.

Особливості діагностики, терапії та медико-психологічної реабілітації вимушених переселенців з зони бойових дій, хворих на посттравматичний стресовий розлад. Методичні рекомендації /

	<p>Спіріна І.Д., Леонов С.Ф., Рокутов С.В. та ін. – К., 2015. - 28 с. Кюблер-Росс Э.О смерти и умирании. – К.: София, 2001. – 320 с. Encyclopedia of Communication Theory.” IOSR Journal of Humanities and Social Science, vol. 15, no. 4, 2013, pp. 84–85, web.stanford.edu/~bailenso/papers/icae-psychology, 10.9790/0837-1548485. Accessed 28 Aug. 2021. Соціальна психологія особистості і спілкування [Електронний ресурс] // Библиотека онлайн © 2006-2022 – DOI https://readbookz.net/books/174.html Корольчук М. С. Психодіагностика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. С. Корольчук. — К. : Ніка Центр, 2007. — 400 с.</p>
<p>Політика дисципліни</p>	<p><u>Обов’язки осіб, які навчаються в Університеті:</u> Особи, які навчаються в Університеті, зобов’язані: 1) дотримуватися вимог законодавства, Статуту та правил його внутрішнього розпорядку; 2) виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями; 3) виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.</p> <p><u>Відвідування занять:</u> аспіранти очної (вечірньої) форми навчання зобов’язані відвідати не менше, як 50 % від загального обсягу аудиторних занять, аспіранти заочної форми навчання – не менше 20 %.</p> <p><u>Визнання і перезарахування результатів навчання:</u> Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на дану дисципліну, забезпечуючи, таким чином, формування своєї індивідуальної освітньої траєкторії. Визнанню підлягають результати навчання, отримані у неформальній освіті, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі.</p> <p><u>Дотримання академічної доброчесності</u> здобувачами під час вивчення дисципліни передбачає: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного і підсумкового контролів; - посилення на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації по результати навчання; дотримання норм законодавства про авторське право.</p>
<p>Викладачі</p>	<p><i>Борисенко Володимир Васильович</i> – к.мед.н., асистент кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Полтавського державного медичного університету (https://psychiatry.pdmu.edu.ua).</p>
<p>Оригінальність навчальної дисципліни</p>	<p>Авторський курс</p>

Розробники	<i>Борисенко Володимир Васильович</i> – к.мед.н., асистент кафедри психіатрії наркології та медичної психології Полтавського державного медичного університету
Контакти	Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології Полтавського державного медичного університету Адреса: 36011, м. Полтава, вул. Медична, 1, Телефон: (05322) 64-81-60, e-mail: psychiatry@pdmu.edu.ua